

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa modułu zajęć/przedmiotu: **Pradzieje ziem polskich**
2. Kod modułu zajęć/przedmiotu: 18-PZPc-11h2
3. Rodzaj modułu zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: historia
5. Poziom kształcenia (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil kształcenia (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I rok
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **15 h ĆW**
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
prof. zw. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa – amwyrwa@gmail.com
11. Język wykładowy: polski
12. Moduł zajęć / przedmiotu prowadzony zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

W ramach ćwiczeń zostaną omówione zagadnienia ukazujące przedmiot badań prehistorii, archeologii i ich związków z badaniami historycznymi oraz główne procesy związane z kształtowaniem się środowiska naturalnego, w którym na przestrzeni tysiącleci żyły i działały różne grupy ludzkie w Europie. Przedstawione zostaną zjawiska i procesy kształtujące przemiany kulturowe społeczeństw zamieszkujących terytorium Europy od paleolitu, tj. od ok. 4,4 – 2,8 milionów lat p.n.e. (z uwzględnieniem Afryki, Dalekiego Wschodu i Azji Mniejszej) do ok. VII wieku n.e. ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich. Szczególny nacisk zostanie położony na momenty przełomowe (m.in. przemiany narzędziowe w prehistorii, rewolucja neolityczna, znaczenie metalurgii, zagadnienia etniczne w Europie itp.), wytyczające główne kierunki przemian społecznych, gospodarczych i kulturalnych, wpływających na oblicze kulturowe społeczeństw w kolejnych epokach z uwzględnieniem asynchronizmu rozwojowego jakiego podlegały poszczególne społeczeństwa w tym samym czasie na różnych terytoriach Europy. W ramach ćwiczeń słuchacze będą przedstawiali prezentacje multimedialne i wygłaszali referat na wyznaczony temat, ustalony dla każdej osoby na zajęciach organizacyjnych, kiedy też zostaną poinformowani na temat źródeł i literatury do badań nad przemianami kulturowymi w prehistorii.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): brak

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EU dla kierunku studiów
EU_01	posiada podstawową wiedzę ogólną z zakresu przemian kulturowych w prehistorii i historii oraz wiedzę o człowieku i jego rozwoju kulturowych od czasów prehistorycznych do historycznych;	K_W01; K_W04; K_W06; K_W09
EU_02	ma podstawową wiedzę i znajomość metod pozwalającą na rozpoznawanie relacji i zależności pomiędzy przeszłością a wydarzeniami aktualnymi;	K_W02; K_W04; K_W06
EU_03	samodzielnie zdobywa wiedzę i rozwija podstawowe umiejętności badawcze w zakresie nauk historycznych, korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego;	K_U01; K_U02; K_U08
EU_04	prezentuje efekty swojej pracy w usystematyzowanej i przemyślanej formie;	K_U05; K_U06; K_U15

EU_05	cechuje się empatią w badaniach odnoszących się do świata wartości oraz postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych.	K_K03; K_K07
-------	--	--------------

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu:

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Prezentacje multimedialne ukazujące w syntetyczny sposób możliwości poznawania dziejów człowieka poprzez badania archeologiczne, antropologiczne i przyrodnicze oraz ukazujące etykę badań archeologicznych.	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Prezentacje filmowe ukazujące w syntetyczny sposób przemiany kulturowe w prehistorii	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Przemiany kulturowe w paleolicie na ziemiach polskich w kontekście przemian w Europie, łącznie z antropogenezą.	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Przemiany kulturowe w mezolicie	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Przemiany kulturowe w neolicie na ziemiach polskich w; dynamika i etapy przemian kulturowych w kontekście europejskim	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Przemiany kulturowe w epoce brązu	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05
Przemiany kulturowe we wczesnej epoce żelaza	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05

5. Zalecana literatura:

Encyklopedia Historyczna Świata. Prehistoria, oprac. J.K. Kozłowski, t. I, Kraków 1999;
 Kaczanowski P., Kozłowski J.K., *Najdawniejsze dzieje ziem polskich (do VII w.)*, [w:] *Wielka Historia Polski*, t. I, Kraków 1998;
 Kokowski A., *Starożytna Polska od trzeciego tysiąclecia przed narodzeniem Chrystusa do schyłku starożytności*, Warszawa 2005;
 Kozłowski J.K., *Wielka Historia Świata, t. 1, Świat przed „rewolucją neolityczną”*, Warszawa 2004;
 Ławecka D., *Wstęp do archeologii*, Warszawa – Kraków 2003;
 Miśkiewicz M., *Zarys kultury i archeologii w okresie wczesnego średniowiecza*, Warszawa 2002;
 Renfrew C., Bahn P., *Archeologia. Teorie, metody, praktyka*, Warszawa 2002.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne):

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	X
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	X
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	X

Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	X
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne):

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu				
	EU_01	EU_02	EU_03	EU_04	EU_05
Egzamin pisemny					
Egzamin ustny					
Egzamin z „otwartą książką”					
Kolokwium pisemne					
Kolokwium ustne	X	X	X	X	X
Test					
Projekt					
Esej					
Raport					
Prezentacja multimedialna	X	X	X	X	X
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)					
Portfolio					
Inne (jakie?) – praca semestralna – referat naukowy:					
Pisemna praca semestralna: referat naukowy z pełnym aparatem naukowym (minimalnie 15 stron) na temat: <i>Przemiany kulturowe w [wybranej epoce: paleolicie, mezolicie, neolicie, epoce brązu lub wczesnej epoce żelaza] na ziemiach polskich.</i> Referat wg układu: - zakres merytoryczny, - zakres chronologiczny, - stan badań, - przemiany kulturowe, - podsumowanie, - bibliografia. W referacie przypisy umieszczamy pod stroną. Mapy, ryciny z najważniejszymi zabytkami z podaniem źródła, z którego wykorzystano zdjęcie, rysunek itp. W przypadku nie zaliczenia pracy pisemnej – kolokwium.	X	X	X	X	X

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS:

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	20
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	10
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	10
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA MODUŁU ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanego modułu lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): bardzo dobra praca semestralna, nie zawierająca żadnych błędów merytorycznych, z pogłębioną analizą źródłową i odniesieniami do literatury oraz kartografii wraz z materiałem ilustracyjnym, mapami, przykładami wybranych zabytków charakterystycznych dla danego okresu;

dobry plus (+db; 4,5): dobra praca semestralna, nie zawierająca żadnych błędów merytorycznych, z pogłębioną podstawową analizą źródłową i odniesieniami do literatury oraz kartografii, nieliczne usterki;

dobry (db; 4,0):): dobra praca semestralna, nie zawierająca żadnych błędów merytorycznych, z pogłębioną podstawową analizą źródłową i odniesieniami do literatury oraz kartografii, zawierająca nieliczne usterki merytoryczne;

dostateczny plus (+dst; 3,5): jak wyżej, ale ze stwierdzonymi uchybieniami;

dostateczny (dst; 3,0): jak wyżej, ze znacznymi uchybieniami;

niedostateczny (ndst; 2,0): brak pracy lub praca nie uwzględniająca podstawowych założeń meritum i struktury konspektu.